

Sažetak Izvješća o provedbi Plana razvoja Grada Zagreba za 2024. godinu

Praćenje provedbe srednjoročnog strateškog dokumenta Plana razvoja Grada Zagreba za razdoblje do kraja 2027. godine (u daljnjem tekstu: Plan), temelji se na redovitom godišnjem izvještavanju. Tijekom izvještajnog razdoblja za 2024. godinu, Grad Zagreb usmjerio je napore na očuvanje fiskalne stabilnosti te ostvario investicijski iskorak kroz realizaciju strateških razvojnih projekata. Među glavnim izazovima u provedbi Plana istaknuli su se visoka inflacija, porast troškova u građevinskom sektoru te otežana dostupnost pouzdanih statističkih podataka. Inflatorni pritisci utjecali su na povećanje financijske vrijednosti strateških projekata u odnosu na iznose predviđene tijekom izrade samog Plana, što se osobito odnosi na projekte obnove objekata oštećenih u potresima, čiji su troškovi znatno porasli tijekom vremena.

Značajno je istaknuti da je u tijeku provedba velike većine strateških projekata definiranih Planom. Među njima se ističu sljedeći važni projekti: izgradnja nove Gradske knjižnice i društveno-kulturnog centra Paromlin, prva faza obnove Doma sportova, Društveni kulturni i filmski centar Kino Europa, izgradnja tramvajske pruge od Ulice kralja Zvonimira do okretišta u Savišću, koja uključuje 3,7 kilometara duge tramvajske pruge u Heinzelovoj ulici, izgradnja i rekonstrukcija Sarajevske ulice s tramvajskom prugom, rekonstrukcija stadiona u Kranjčevićevoj, projekt izgradnje pristupačnih stanova u naselju Podbrežje, izgradnja, dogradnja, rekonstrukcija i opremanje predškolskih ustanova (proširenje kapaciteta vrtića) te uvođenje jednosmjenske i cjelodnevne nastave u zagrebačke škole.

U izvještajnom razdoblju naglašena je potreba za: razvojem održivih prometnih rješenja, provedbom mjera energetske obnove, daljnjim jačanjem digitalne infrastrukture, unaprjeđenjem kvalitete usluga za građane te za smanjenjem socijalnih nejednakosti, što ostaje u fokusu budućih aktivnosti Grada Zagreba u okviru strateškog planiranja i upravljanja razvojem.

Plan sadržava sedamnaest posebnih ciljeva koji detaljno razrađuju provedbu strateških smjernica iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. Provedba Plana prati se i kroz sustav pokazatelja ishoda koji su preuzeti iz nacionalne Biblioteke pokazatelja. Time se omogućuje praćenje i vrednovanje učinkovitosti definiranih mjera i postizanja željenih rezultata, kao i procjena svrhovitosti korištenja ljudskih, materijalnih i financijskih resursa.

Izvješće o provedbi 17 posebnih ciljeva Plana ukazuje kako je Grad Zagreb ostvario značajan napredak u provedbi istih.

Kao doprinos napretku u provedbi posebnog cilja **1. Razvoj održivog i konkurentnog gospodarstva** ističe se jačanje sustava inkubacijske potpore malim i srednjim poduzetnicima i start up tvrtkama iz područja bioznanosti. Doprinos napretku u provedbi posebnog cilja **2. Jačanje rasta i konkurentnosti MSP i obrta** očituje se kroz novi Program poticanja razvoja obrta, malog i srednjeg poduzetništva u Gradu Zagrebu 2024. – 2030. koji je Gradska skupština Grada Zagreba usvojila u travnju 2024. kao nastavak pružanja podrške zagrebačkom obrtništvu i poduzetništvu te daljnjeg jačanja njihove konkurentnosti i otpornosti na razne vrste kriza. U okviru posebnog cilja **3. Jačanje tržišta rada** tijekom 2024. godine pružena je sustavna financijska i operativna podrška ustanovama za obrazovanje odraslih kojima je Grad Zagreb osnivač. Doprinos napretku vidljiv je i u provedbi posebnog cilja **4. Podrška održivom, otpornom i konkurentnom turizmu**. Turistički sektor bilježi povećanje dolazaka turista kao i njihove potrošnje, a zabilježen je porast dolazaka turista za 9,2 % te noćenja za 5,5 % u odnosu na 2023. godinu. Kod provedbe posebnog cilja **5. Podrška održivom razvoju poljoprivredne proizvodnje i šumarstva**, Programom poticanja održivog razvoja poljoprivrede i šumarstva nastavlja se razvojna strategija s ciljem korištenja održivih prirodnih resursa te stvaranja inovativnijeg i uravnoteženijeg poljoprivrednog napretka uz konstantnu prilagodbu klimatskim promjenama.

Unutar posebnog cilja **6. Unaprjeđenje kvalitete dostupnosti odgoja i obrazovanja u 2024. godini** ostvaren je značajan napredak kroz uspješnu provedbu on-line upisa u dječje vrtiće, smanjenje broja neupisane djece, izgradnju i obnovu obrazovnih objekata te prelazak škola na jednosmjenski rad. U odnosu na 2021. godinu kapacitet gradskih vrtića povećan je za ukupno 10 područnih objekata te 57 odgojno - obrazovnih skupina. U 2021. godini su gradski vrtići Grada Zagreba djelovali na 229 lokacije, a taj broj se do kraja 2024. povećao na 239 lokacija. Za provedbu strateških projekata u okviru ovog posebnog cilja utrošeno je 42,2 milijuna eura. Napredak u realizaciji zabilježen je kod posebnog cilja **7. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga te poticanje na zdrav i aktivan način života**. U 2024. godini obnovljena je većina voznog parka hitne medicinske pomoći te je u okviru Doma za starije osobe Dubrava otvorena nova podružnica Markuševac, čime je kapacitet domova za starije osobe povećan za 92 korisnika.

Kod posebnog cilja **8. Osnajivanje kulture i kreativnog stvaralaštva** kroz Program javnih potreba u kulturi za 2024. godinu odobreno je financiranje 1317 projekata iz deset kulturnih djelatnosti. Evidentirano je i povećano korištenje usluge gradskih knjižnica od strane 227.219 osoba (članova).

Provedba posebnog cilja **9. Razvoj učinkovitog i participativnog sustava upravljanja Gradom** bilježi značajan napredak kroz uvođenje sustava centralnog obračuna plaća (u okviru projekta Riznica) i uspostavljanje web aplikacije eSavjetovanje za unaprjeđenje procesa savjetovanja s javnošću. U realizaciji posebnog cilja **10. Unaprjeđenje urbane**

sigurnosti Grada Zagreba provedene su vježbe civilne zaštite i akcije spašavanja, uz povećanje učinkovitosti operativnih snaga sustava civilne zaštite.

U okviru posebnog cilja **11. Unaprjeđenje sustava upravljanja imovinom i cjelokupnim prostorom Grada** ostvaren je izniman napredak od strane Zavoda za prostorno uređenje Grada Zagreba koji je izradio konačni prijedlog izmjena Prostornog plana Grada Zagreba i GUP-a.

Iskorak u provedbi zabilježen je kod posebnog cilja **12. Zaštita okoliša i prirode**. Grad Zagreb je povećao rashode za zaštitu okoliša po stanovniku s 1.54 € (2021.) na 2.40 € po stanovniku što predstavlja porast od 56 %, a s ciljem postizanja globalnih ciljeva za očuvanje okoliša i borbu protiv klimatskih promjena.

Kad je riječ o značajnom posebnom cilju **13. Unaprjeđenje komunalne infrastrukture**, napredak u provedbi ostvaren je uvođenjem sustava odvajanja otpada na više frakcija, uključujući plastiku, papir, staklo i biootpad, te povećanjem količine sakupljenog odvojenog komunalnog otpada. Kao doprinos ovom cilju ističe se izgradnja 146 kanalskih priključaka i 53 vodoopskrbna priključka. Kroz Projekt CUPOVZ, u okviru kojeg se zbrinjavao i mulj nastao pročišćavanjem otpadnih voda zbrinuto je 96.696 tona mulja.

Pozitivan pomak je ostvaren u provedbi posebnog cilja **14. Poticanje energetske tranzicije**. Potrošnja finalne energije smanjena je za 11 % u odnosu na 2021. godinu te je izrađen Akcijski plan energetske učinkovitosti za razdoblje 2025. – 2027.

Napredak u provedbi zabilježen je kod posebnog cilja **15. Čist i održiv promet**. U 2024. godini zabilježena su značajna ulaganja u biciklističku infrastrukturu i javne punionice, a ukupna duljina javnih biciklističkih prometnica iznosi 275 km što je povećanje za 5 km u odnosu na početnu vrijednost 2021. godine. Do kraja 2024. godine instalirano je 157 javno dostupnih punionica za vozila na alternativni pogon, konkretno punionice za električna vozila. Kao doprinos posebnom cilju 15. Čist i održiv promet posebno se ističe isporuka 6 rabljenih tramvaja od ukupno 11 ugovorenih i 46 rabljenih autobusa od ukupno 60 ugovorenih. Isporuka dodatnih 5 rabljenih tramvajskih vozila i 14 rabljenih autobusa očekuje se u 2025. godini.

Posebni cilj **16. Jačanje otpornosti na rizike od klimatskih promjena**. Zbog sve većeg urbanog razvoja i smanjenja zelenih površina, Zagreb je posljednjih godina doživio značajan rast ljetnih temperatura zraka te pojavu urbanog toplinskog otoka. Kako bi se odgovorilo na klimatske izazove s kojima se Grad suočava pokrenuti su projekti SOLIZAG i projekt ozelenjivanje Grada Zagreba. Projektom SOLIZAG u 2024. godini ugrađene su solarne elektrane na objektima u vlasništvu Grada: 2 doma za starije (Domovi za starije osobe Trešnjevka), 3 bazena (Utrine, Jelkovec, Svetice), 1 dječji vrtić (Trnsko) i Klinika za psihijatriju Sv. Ivan. U sklopu projekta ozelenjivanja posađeno je više od 8.000 stabala različitih nealergenih vrsta, sve s ciljem ublažavanja klimatskih promjena.

Ostvaren je vidljiv napredak u provedbi posebnog cilja **17. Razvoj napredne komunikacijske infrastrukture i digitalna transformacija Grada**. Instalirana je usluga besplatnog bežičnog pristupa internetu za građane, posjetitelje i turiste na više od 70 lokacija u Gradu. U području optimizacije, transformacije i digitalizacije usluga i procesa provedeno je 9 projekata.

U Planu je ukupno definirano 26 pokazatelja ishoda. Prema Godišnjem izvješću o provedbi PRGZ za razdoblje do kraja 2027. za 2024. godinu, napredak u odnosu na početnu vrijednost iz 2021. godine ostvaren je kod 18 pokazatelja. Od toga je 5 pokazatelja već u 2024. godini doseglo ili premašilo ciljanu vrijednost pokazatelja predviđenu za 2027. godinu. Kod 6 pokazatelja nisu dosegnute planirane vrijednosti a kod 2 pokazatelja nije zabilježena nikakva promjena. Ovakav ishod ukazuje na pozitivne pomake u većini područja, osobito u području odgoja i obrazovanja, zapošljavanja, kulture, energetske tranzicije i civilne zaštite, dok izazovi ostaju prisutni u sustavu zdravstva, poljoprivrede i komunalne (prvenstveno vodne) infrastrukture.

Izvješće se odnosi na prvu godinu provedbe Plana razvoja, odnosno na prvu četvrtinu ukupnog planiranog razdoblja. Uzimajući u obzir navedeno, razina ostvarenja pokazatelja može se ocijeniti kao iznimno uspješna.

Dosegnuta razina realizacije planiranog, zajedno s novim prioritetima i strateškim projektima predstavljati će podlogu za izradu novog Plana razvoja grada Zagreba koji će sadržavati unaprjeđen sustav ciljeva, mjera i pokazatelja.